

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์ และโรงเรียนวัดลาดระโหง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ พัฒนาแนวทาง และศึกษาผลของการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการที่มีต่อการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์และโรงเรียนวัดลาดระโหง ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการนำเสนอกระบวนการวิจัยและผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์ และโรงเรียนวัดลาดระโหง จำนวน 22 คน

เป็นการวิจัยเชิงบรรยายโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนในด้านจำนวนบุคลากร จำนวนนักเรียน สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียน ตลอดจนปัญหาในด้านการจัดระบบสารสนเทศใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงได้ตกลงเลือกโรงเรียนวัดท่าใหม่เป็นตัวแทนในการทดลองใช้แนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการในการวิจัยครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์และโรงเรียนวัดลาดระโหงเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์ และโรงเรียนวัดลาดระโหง เพื่อใช้เป็นประเด็นในการประชุมกลุ่มเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก และเพื่อใช้เป็นประเด็นในการประชุมกลุ่มเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) คู่มือแนวทางการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ผู้วิจัยร่วมกับผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์และโรงเรียนวัดลาดระโหงร่วมกันสร้างขึ้นจากการสนทนา

กลุ่มย่อย 3) แบบสัมภาษณ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดกระโหง เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่ดำเนินการจัดระบบสารสนเทศในชั้นทดลองใช้แนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอบถามจากผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดกระโหง ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ลงพื้นที่ศึกษาบริบทสภาพทั่วไปของโรงเรียน จัดสนทนากลุ่มย่อย สังเกตสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนขนาดเล็ก ทำการทดลองตามคู่มือแนวทางการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนขนาดเล็กและสรุปผลการทดลองจากการสัมภาษณ์ โดยเก็บข้อมูลตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูจากโรงเรียนที่เป็นตัวแทนในการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ประเด็นการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การทดลองใช้แนวทางการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการ และวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกการสัมภาษณ์ ต่อการใช้แนวทางการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดกระโหง จากบันทึกการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหาร และครู มีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนมีการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศแต่ยังพบปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) โรงเรียนยังขาดการจัดระบบสารสนเทศ ถึงแม้ว่าแต่ละฝ่ายงานมีข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนอยู่บ้างแล้ว แต่ยังไม่เป็นระบบ จึงยากต่อการสืบค้นและนำสารสนเทศไปใช้ 2) ทางโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานด้านข้อมูลสารสนเทศโดยตรง 3) แหล่งข้อมูลกระจัดกระจาย

อยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง 4) ไม่มีสถานที่หรือห้องจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศโดยเฉพาะ เพื่อสะดวกและเป็นสัดส่วนในการปฏิบัติงาน

2. แนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) เป็นการดำเนินการตามขอบข่ายงานวิชาการ 12 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) มีขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นการตรวจสอบข้อมูล ขั้นการประมวลผลข้อมูล ขั้นการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ขั้นการจัดเก็บสารสนเทศ 3) ระบบเพิ่มข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ใช้ตัวอักษรภาษาไทยและตัวเลขอารบิกใช้เป็นรหัสจำนวน 8 หลัก

3. ผลของการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการ ซึ่งจากการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลการพัฒนาดังนี้ โรงเรียนมีการจัดระบบเพิ่มข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการตามขอบข่ายของงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และได้ดำเนินการจัดระบบสารสนเทศตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทางโรงเรียนมีการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดขอบเขตของข้อมูลก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดวัตถุประสงค์ของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวม กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล ซึ่งทางโรงเรียนมีการวางแผนการตรวจสอบข้อมูลก่อนการดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ตรวจสอบข้อมูลให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับกับข้อมูลในอดีตที่มีอยู่ และมีการปรับปรุงข้อมูลที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบัน 3) การประมวลผลข้อมูล ซึ่งทางโรงเรียนมีการวางแผนการประมวลผลข้อมูล กำหนดขอบข่ายข้อมูลที่จะทำการประมวลผล ประมวลผลตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ตรวจสอบความถูกต้องก่อนการประมวลผล และจะเลือกวิธีการประมวลผลด้วยเครื่อง

คอมพิวเตอร์ หรือเครื่องคิดเลขหรือคิดคำนวณเองโดยไม่ใช้เครื่องมือ 4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งทางโรงเรียนมีการวางแผนการนำเสนอข้อมูล แล้วเลือกนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง แผนภาพ กราฟ การบรรยาย 5) การจัดเก็บสารสนเทศ ซึ่งทางโรงเรียนมีการวางแผนการจัดเก็บสารสนเทศ มีระบบการจัดเก็บสารสนเทศแยกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศอย่างชัดเจน และมีการจัดสถานที่โดยจัดเป็นมุมสารสนเทศงานวิชาการและมีผู้เก็บเอกสารเป็นอย่างดีเพื่อสะดวก ในการเรียกใช้ข้อมูลและค้นหาข้อมูลสารสนเทศ

การสรุปผลการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศ ผู้บริหารโรงเรียนมีความพึงพอใจมาก เพราะในการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการตามคู่มือ การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ทำให้คณะครูมีความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ร่วมกันพัฒนา โดยทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งแต่เดิมนั้นครูบางท่านไม่มีความรู้ในเรื่องการจัดระบบสารสนเทศ แต่เมื่อได้มามีส่วนร่วมในการจัดระบบสารสนเทศครั้งนี้ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดระบบสารสนเทศมากขึ้น ถึงแม้จะมีปัญหาในระหว่างการดำเนินการบ้างแต่ทุกคนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้จนงานประสบความสำเร็จ และยังเป็นการพัฒนาาระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เป็นระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนโดยคณะครูและผู้บริหารโรงเรียนจะพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในงานที่เหลือซึ่งได้แก่งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปต่อไป ครูมีความพึงพอใจระดับหนึ่ง ซึ่งครูมีความเข้าใจในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถที่จะให้ข้อมูลและร่วมดำเนินการจัดระบบสารสนเทศได้

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภวังค์และโรงเรียนวัดลาดกระโทง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการ จากสนทนากลุ่มย่อยซึ่งมีผู้ร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด 12 คน ได้สรุปร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนยังขาดการจัดระบบสารสนเทศ ถึงแม้ว่าแต่ละฝ่ายงานมีข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนอยู่บ้างแล้ว แต่ยังไม่เป็นระบบ จึงยากต่อการสืบค้นและนำสารสนเทศไปใช้ ขาดบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานด้านข้อมูลสารสนเทศโดยตรง แหล่งข้อมูลกระจัดกระจายอยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ไม่มีสถานที่หรือห้องจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศโดยเฉพาะ เพื่อสะดวกและเป็นสัดส่วนในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เสถียร ชาติเครือ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูล และสารสนเทศงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโกรกกุลา อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศงานวิชาการ พบว่า ขาดระบบ การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการบริหาร ข้อมูลที่มีอยู่กระจัดกระจาย ไม่เป็นหมวดหมู่ของงาน ขาดความสมบูรณ์ ครบถ้วน และไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้การสืบค้นและ การนำข้อมูลไปใช้ไม่สะดวก และรวดเร็ว

2. แนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการที่พัฒนาขึ้น พบว่า จากการสนทนา กลุ่มย่อยได้สรุปร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางในการจัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยการกำหนดขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้อง กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจึงนำขอบข่าย ของการบริหารวิชาการสำหรับสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33 - 38) มากำหนดเป็นขอบข่ายในการบริหารงาน วิชาการ และตั้งชื่อกลุ่มงานหลักในการจัดเก็บสารสนเทศ 12 กลุ่มงานหลัก ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบ การประเมินคุณภาพในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งมีการกำหนดกระบวนการ จัดระบบสารสนเทศงานวิชาการ ได้ปรับปรุงมาจากแนวคิดตามกระบวนการการจัดระบบสารสนเทศ ของ กรมวิชาการ (2544 : 22) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการเก็บรวบรวม ข้อมูล ขั้นการตรวจสอบข้อมูล ขั้นการประมวลผลข้อมูล ขั้นการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ และขั้นการเก็บสารสนเทศ และใน การกำหนดการจัดระบบเพิ่มข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการจาก การสนทนางานกลุ่มย่อยร่วมกันได้ตกลงนำแนวทางการจัดระบบสารสนเทศของ ไพโรจน์ คชชา (2538 : 7-8) มาเป็นแนวทางในการจัดทำสารสนเทศของโรงเรียน โดยในการพัฒนาแนวทางการจัดระบบ สารสนเทศงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กยึดกระบวนการบริหารโรงเรียน 4 งาน ในการ จัดระบบสารสนเทศ อาศัยตัวอักษรภาษาไทยและตัวเลขอารบิกใช้เป็นรหัสจำนวน 8 หลัก โดย กำหนดให้เรียงลำดับตัวอักษรรวม 8 หลัก

3. ผลของการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการ ซึ่งจากการทดลองใช้ แนวทางการจัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผลการทดลองใช้ แนวทางการจัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีการดำเนินการ

จัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นการตรวจสอบข้อมูล ขั้นการประมวลผลข้อมูล ขั้นการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ขั้นการจัดเก็บสารสนเทศ ซึ่งมีการอภิปรายผล ดังนี้

ขั้นการรวบรวมข้อมูล พบว่า ทางโรงเรียนมีการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล มีการกำหนดขอบเขตของข้อมูล มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแหล่งที่มาของข้อมูล และกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระ สุภากิจ (2539 : 319) กล่าวว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลภายในและภายนอกสถานศึกษามีแนวปฏิบัติและกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การกำหนดหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจน กำหนดรายการข้อมูลสารสนเทศที่จะต้องไปจัดเก็บ ในการนี้ควรมีคณะทำงานวิเคราะห์ว่า รายการข้อมูลสารสนเทศรายการใดที่สำคัญและจำเป็น โดยใช้ขอบเขตข้อมูล รายการข้อมูล กำหนดวิธีการจัดเก็บและสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล กำหนดเวลาหรือปฏิทิน ในการจัดเก็บให้ชัดเจน ไปจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามเวลาที่กำหนด สร้างเงื่อนไขให้ข้อมูลสารสนเทศบางตัวที่ยังไม่มีแหล่งให้เก็บให้เกิดขึ้นมา เช่น จัดประชุมสัมมนา

จากการวิจัยครั้งนี้พบประเด็นปัญหาของการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ละเอียดเท่าที่ควร ข้อมูลบางอย่างเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายและมีผู้รับผิดชอบหลายคน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน จากประเด็นปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากบุคลากรในโรงเรียนมีน้อยแต่รับผิดชอบงานหลายด้านนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย โชนงนุช (2540 : 90) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ระยะเวลามักจะไม่แน่นอน เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ข้อมูลไม่ครบ ข้อมูลไม่ต่อเนื่องและไม่ครอบคลุม ส่งผลถึงบุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระหน้าที่งานสอนมากเกินไป

ขั้นการตรวจสอบข้อมูล พบว่า ทางโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนการตรวจสอบข้อมูลก่อนการดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่ต้องการข้อมูลบางอย่างมีการนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่มีอยู่ในอดีต และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งทางโรงเรียนจะเน้นการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ สุภากิจ (2539 : 321-322) กล่าวว่า การตรวจสอบข้อมูล ข้อมูลที่เก็บมาจากแหล่งข้อมูลต้องทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติที่ดี มีความเป็นปัจจุบัน ได้แก่ ช่วงเวลาที่ข้อมูลเกิดความ

เหมาะสมกับเวลาและทันกับเวลาที่ใช้ มีความตรงตามเนื้อหาของสารสนเทศที่ต้องการ มีคุณสมบัติในการสื่อความหมายตามวัตถุประสงค์และลักษณะงาน มีความเพียงพอไม่เบียดเบียน มีความถูกต้องแม่นยำ ได้แก่ มีการบันทึกจากสภาพความเป็นจริงในเวลาที่สำรวจและผ่านกระบวนการในการจัดเก็บด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ถูกต้องได้มาตรฐาน

จากการวิจัยครั้งนี้พบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูล ได้แก่ โรงเรียนมีบุคลากรน้อยทำให้ครูมีภาระงานมากนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ทำให้การตรวจสอบข้อมูลมีความผิดพลาด จะทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนการรายงานเท่านั้น จากประเด็นปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สุขสิงห์คณี (2541 : 110) ได้ศึกษาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในยุคนิรุกติการศึกษาศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า ขาดการตรวจสอบข้อมูลที่เป็นระบบ กระทำเป็นบางครั้งและเป็นเรื่องในวงจำกัด ไม่ต่อเนื่องโดยตรวจสอบความถูกต้องง่าย ๆ จะทำการตรวจสอบเมื่อจัดทำรายงานหรือทำแผนปฏิบัติการประจำปี และกระทำเฉพาะข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น ข้อมูลที่ยุ่งยาก ละเอียดซับซ้อน ไม่มีการตรวจสอบ ทำให้ข้อมูลที่ได้มาอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่เป็นปัจจุบันและทันสมัย ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบขาดประสบการณ์ทำงานและมีหน้าที่ปฏิบัติเป็นประจำ ทำให้ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลบกพร่อง

ขั้นการประมวลผลข้อมูล พบว่า ทางโรงเรียนมีการวางแผนการประมวลผลข้อมูลก่อนการดำเนินการประมวลผลข้อมูล มีการกำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่จะทำการประมวลผล ซึ่งในการประมวลผลจะประมวลผลตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน มีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนการประมวลผลข้อมูล และได้มอบหมายให้บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านคณิตศาสตร์ สถิติเป็นผู้ดำเนินการประมวลผล ซึ่งส่วนใหญ่จะประมวลผลด้วยเครื่องคิดเลข เนื่องจากครูมีความถนัดในการใช้เครื่องคิดเลขมากกว่าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ สุตะวงศ์ (2541 : 68) ได้ศึกษา การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย พบว่า การประมวลผลของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานกิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ได้ทำการประมวลผลโดยใช้เครื่องคิดเลขมากที่สุด เพราะมีความสะดวก รวดเร็ว

จากการวิจัยพบประเด็นปัญหาการประมวลผลข้อมูล ได้แก่ บุคลากรขาดความชำนาญในการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่ง ประเสริฐ สุขสิงห์คณี (2541 : 112) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเชิงคณิตศาสตร์ และเชิงสถิติเพราะจะช่วยให้การดำเนินงานด้านสารสนเทศประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ
ประสบการณ์ด้านการปฏิบัติงานสารสนเทศและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์

ขั้นการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า ทางโรงเรียนมีการวางแผนการนำเสนอ
ข้อมูลและสารสนเทศก่อนการดำเนินการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ รูปแบบในการนำเสนอ
ข้อมูลและสารสนเทศมีทั้งรูปแบบตาราง รูปแบบแผนภาพ รูปแบบกราฟ รูปแบบการบรรยาย ซึ่ง
สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2545 : 30) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ข้อมูล
ที่ผ่านการประมวลผลหรือจัดทำจนเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงต่อ
ความต้องการและสะดวกต่อการนำไปใช้ อาจนำเสนอผู้ใช้ในรูปของตาราง แผนภาพ กราฟ หรือ
การบรรยายก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการนำไปใช้และลักษณะของสารสนเทศนั้น ๆ

ขั้นการจัดเก็บสารสนเทศ พบว่า ทางโรงเรียนมีการวางแผนการจัดเก็บสารสนเทศ มีระบบ
การจัดเก็บและแยกหมวดหมู่อย่างชัดเจนและมีการจัดสถานที่เก็บสารสนเทศงานวิชาการของโรงเรียน
ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดเก็บสารสนเทศไว้ในแฟ้มข้อมูล และได้จัดสถานที่ซึ่งเป็นศูนย์สารสนเทศของ
งานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไว้ในห้องพัสดุ โดยจัดเป็นตู้สำหรับจัดเก็บแฟ้มข้อมูล
สารสนเทศงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สุขสิงห์คลี (2541 : 107) ได้ศึกษา
การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในยุคปฏิรูปการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีการเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศโดยใช้แฟ้มข้อมูล เพราะเพิ่ม
หาง่าย มีราคาถูก ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งยุ่งยากและซับซ้อน ใช้เวลา
มากในการจัดเก็บ

จากการวิจัยพบประเด็นปัญหาการจัดเก็บสารสนเทศ ได้แก่ ขาดงบประมาณในการ
ดำเนินการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จาตุรงค์รังสี (2541 :
บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการ
ดำเนินการ ไม่มีสถานที่หรือห้องปฏิบัติงานในการจัดระบบสารสนเทศ

สรุป ผลการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการดำเนินการ และคณะครูในโรงเรียนมีความพึง
พอใจมาก เนื่องจากทำให้ครูมีความเข้าใจในขั้นตอนการจัดระบบสารสนเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้น
ครูบางท่านไม่มีความรู้ในเรื่องการจัดระบบสารสนเทศ และยังเป็นการพัฒนากระบวนการ
สารสนเทศ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เป็นระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และยังเป็นแนวทาง

ให้กับคณะครูและผู้บริหาร โรงเรียนในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในงานที่เหลือซึ่งได้แก่ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภวังค์ และโรงเรียนวัดลาดกระโง มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ครูในการ จัดระบบสารสนเทศและการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ให้เต็มประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารควรนำแนวทางการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการไปใช้ ประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศงานด้านอื่น ๆ คือ ด้านการบริหารงาน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้ได้สารสนเทศ ที่ครอบคลุมการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศงาน วิชาการที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงน่าจะมีการศึกษา การพัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนด้านอื่น ๆ บ้าง เช่น การพัฒนาแนวทาง การจัดระบบสารสนเทศงานบุคลากร งานงบประมาณ หรืองานบริหารทั่วไป

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับงานวิชาการ ให้มีการเชื่อมโยง เครื่องมือของงานแต่ละด้าน เพื่อการให้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกันได้